

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (пети състав)

21 декември 2016 година *

„Преюдициално запитване — Директива 93/13/ЕИО — Директива 2009/22/ЕО — Защита на потребителите — Действие *erga omnes* на списъка на неравноправните клаузи в публичен регистър — Имуществена санкция, налагана на търговец, използвал клауза, считана за равностойна на клауза от регистъра — Търговец, който не е участвал в производството, в което е констатирана неравноправността на съответната клауза — Член 47 от Хартата на основните права на Европейския съюз — Понятие „национална юрисдикция, чиито решения не подлежат на обжалване съгласно националното право“

По дело C-119/15

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Sąd Apelacyjny w Warszawie (Варшавски апелативен съд, Полша) с акт от 19 ноември 2014 г., постъпил в Съда на 9 март 2015 г., в рамките на производство по дело

Biuro podróży „Partner“ sp. z o.o. sp.k. w Dąbrowie Górniczej

срещу

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,

СЪДЪТ (пети състав),

състоящ се от: J. L. da Cruz Vilaça, председател на състава, M. Berger, A. Borg Barthet, E. Levits (докладчик) и F. Biltgen, съдии,

генерален адвокат: Н. Saugmandsgaard Øe,

секретар: К. Malacek, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 9 март 2016 г.,

като има предвид становищата, представени:

- за Biuro podróży „Partner“ sp. z o.o. sp.k. w Dąbrowie Górniczej, от I. Bryła-Rokicka, юрисконсулт,
- за Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, от D. Sprzączkowska, юрисконсулт,
- за полското правителство, от В. Majczyna, М. Nowak и М. Kamejsza, в качеството на представители,

* Език на производството: полски.

— за Европейската комисия, от G. Goddin, A. Szymtkowska и Д. Русанов, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 2 юни 2016 г.,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 6, параграф 1 и член 7 от Директива 93/13/ЕИО на Съвета от 5 април 1993 година относно неравноправните клаузи в потребителските договори (ОВ L 95, 1993 г., стр. 29; Специално издание на български език, 2007 г., том 15, глава 2, стр. 273) във връзка с членове 1 и 2 от Директива 2009/22/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2009 година относно исковете за преустановяване на нарушения с цел защита на интересите на потребителите (ОВ L 110, 2009 г., стр. 30), както и на член 267 ДФЕС.
- 2 Запитването е отправено в рамките на спор между Biuro podróży „Partner“ sp. z o.o. sp.k. w Dąbrowie Górniczej (наричано по-нататък „Biuro Partner“) и Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (председател на Комисията за защита на конкуренцията и потребителите, Полша) във връзка с това, че в общите си условия Biuro Partner използва клаузи, вписани в националния регистър на недопустимите клаузи в общи условия.

Правна уредба

Правото на Съюза

- 3 Член 3, параграф 3 от Директива 93/13 гласи:
„3. Приложението [към тази директива] съдържа примерен и неизчерпателен списък на клаузи, които се смятат за неравноправни“.
- 4 Член 6, параграф 1 от посочената директива гласи:
„1. Държавите членки определят изискването, включените неравноправни клаузи в договори между потребители и продавачи или доставчици да не са обвързващи за потребителя, при условията на тяхното национално право, и че договорът продължава да действа за страните по останалите условия, когато може да се изпълнява и без неравноправните клаузи“.
- 5 Член 7 от същата директива предвижда:
„1. Държавите членки осигуряват, че в интерес на потребителите и конкурентите, съще[с]твуват подходящи и ефективни мерки за предотвратяване на употребата на неравноправни клаузи в договори, сключени между потребители и продавачи или доставчици.
2. Посочените в параграф 1 мерки включват разпоредби, даващи възможност на лица или организации, които имат правен интерес от защитата на потребителите, по смисъла на националното законодателство, да сезират, при условията на националното право, съд или компетентен административен орган, които да решат дали клаузите на договора, изготвени с цел за общо използване са неравноправни, и да предприемат подходящи и ефективни мерки по преустановяване на продължаваща употреба на подобни клаузи.“

3. С оглед на действащото национално законодателство, правните средства за защита, посочени в параграф 2, може да са насочени отделно, или заедно, срещу известен брой продавачи или доставчици от един и същ икономически сектор, или техни сдружения, които използват или препоръчват употребата на същите, или подобни по смисъл, договори с общи условия“.

6 Член 8 от Директива 93/13 гласи:

„Държавите членки могат да приемат или да запазят в сила по-строгите действащи разпоредби, които са в съответствие с Договора, в областта на настоящата директива, с цел да осигурят максимална степен на защита за потребителите“.

7 Директива 2011/83/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2011 година относно правата на потребителите, за изменение на Директива 93/13 и Директива 1999/44/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Директива 85/577/ЕИО на Съвета и Директива 97/7/ЕО на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 304, 2011 г., стр. 64), изменя Директива 93/13, за да се въведе изискване държавите членки да информират Европейската комисия за приемането на специфични национални разпоредби в някои области.

8 Член 8а от Директива 93/13, който е включен в нея с Директива 2011/83, считано от 13 юни 2014 г., гласи:

„1. Когато държава членка приема разпоредби в съответствие с член 8, тя информира Комисията за това, както и за всякакви последващи промени, по-специално когато тези разпоредби:

[...]

— съдържат списъци на клаузи на договори, които се считат за неравноправни.

2. Комисията осигурява лесен достъп за потребители и търговци до информацията, посочена в параграф 1, *inter alia*, чрез специален уебсайт.

[...]“.

9 Приложното поле на Директива 2009/22 е определено в член 1 от нея:

„1. Целта на настоящата директива е да сближи законовите, подзаконовите и административните разпоредби на държавите членки по отношение на посочените в член 2 искове за преустановяване на нарушения, целящи защита на колективните интереси на потребителите, посочени в директивите, изброени в приложение I, с оглед осигуряване безпрепятственото функциониране на вътрешния пазар.

2. За целите на настоящата директива нарушение означава всяко действие, противоречащо на директивите, изброени в приложение I, така както са транспонирани в националния правопорядък на държавите членки, което уврежда колективните интереси, посочени в параграф 1“.

10 Член 2 от тази директива е озаглавен „Искове за преустановяване на нарушения“ и гласи:

„1. Държавите членки определят съдилищата или административните органи, компетентни да се произнасят в производствата, образувани по инициатива на компетентните структури по смисъла на член 3, целящи:

- a) преустановяване или забрана на всякакво нарушение, с необходимата грижа и при необходимост в рамките на бързо производство;
- б) при необходимост — вземане на мерки, като публикуване на цялото решение или на откъси от него в считана за подходяща форма и/или публикуване на коригиращо изявление с оглед отстраняване на продължаващите последици от нарушението;

[...]“.

11 Директива 93/13 е посочена в точка 5 от приложение I към Директива 2009/22, озаглавено „Списък на директивите, посочени в член 1“.

Полското право Законът за защита на конкуренцията и потребителите

12 Член 24 от Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów (Закон за защита на конкуренцията и потребителите) от 16 февруари 2007 г. (Dz. U., бр. 50, позиция 331), в редакцията му, приложима към спора в главното производство (наричан по-нататък „Законът за защита на конкуренцията и потребителите“), гласи:

„1. Забранява се използването на практики, които съставляват нарушение на колективните интереси на потребителите.

2. „Практика, която съставлява нарушение на колективните интереси на потребителите“, е всяко неправомерно поведение на търговец, което уврежда тези интереси, и конкретно:

- 1) използването в общи условия на клаузи, вписани в регистъра на недопустимите клаузи в общи условия, посочен в член 479⁴⁵ от Ustawa — Kodeks postępowania cywilnego [Граждански процесуален кодекс] от 17 ноември 1964 г. (Dz. U., бр. 43, позиция 296, съответно изменен);

[...]“.

13 Член 106 от Закона за защита на конкуренцията и потребителите гласи:

„1. Председателят на Комисията за защита на конкуренцията и потребителите може с решение да наложи на търговеца имуществена санкция, чийто размер не може да превишава 10 % от оборота, реализиран през финансовата година, предхождаща годината, в която е наложена санкцията, когато търговецът дори и неумишлено:

[...]

- 4) използва практика, която съставлява нарушение на колективните интереси на потребителите по смисъла на член 24.

[...]“.

Граждански процесуален кодекс

- 14 Членове 398¹, 398³, 398⁹, 479⁴², 479⁴³ и 479⁴⁵ от Гражданския процесуален кодекс от 17 ноември 1964 г., в приложимата му в главното производство редакция (наричан по-нататък „Гражданският процесуален кодекс“), гласят:

„Член 398¹

1. Окончателното решение на въззивния съд или определението, с което той отхвърля иска или прекратява делото, може да се обжалва по касационен ред пред Sąd Najwyższy [Върховен съд, Полша] от всяка от страните по делото, от Prokurator Generalny [главният прокурор], от Rzecznik Praw Obywatelskich [омбудсманът за правата на гражданите] и от Rzecznik Praw Dziecka [омбудсманът за правата на децата], освен ако специална разпоредба не предвижда друго.

[...]

Член 398³

1. Всяка от страните може да обжалва по касационен ред на следните основания:

- 1) нарушение на материалния закон поради неправилното му тълкуване или прилагане.
- 2) нарушение на процесуалните правила, ако то може да има съществено отражение върху изхода на делото.

[...]

Член 398⁹

1. Sąd Najwyższy [Върховният съд] допуска касационно обжалване, когато:

- 1) делото поставя съществен правен въпрос;
- 2) необходимо е тълкуване на правни разпоредби, по отношение на които са налице сериозни съмнения или противоречива съдебна практика;
- 3) воденото производство е недопустимо или
- 4) касационната жалба е явно основателна.

2. Sąd Najwyższy [Върховният съд] се произнася в закрито заседание по допускането на касационно обжалване. Определението може да не се мотивира писмено.

[...]

Член 479⁴²

1. Когато уважава иска, в диспозитива на решението си съдът възпроизвежда съдържанието на обявените за недопустими клаузи в общи условия и забранява тяхното използване.

[...]

Член 479⁴³

Влязлото в сила съдебно решение произвежда действие по отношение на трети лица след вписването на обявената за недопустима клауза в регистъра по член 479⁴⁵, параграф 2.

[...]

Член 479⁴⁵

1. Съдът изпраща копие от влязлото в сила съдебно решение, с което уважава иска, на председателя на Комисията за защита на конкуренцията и потребителите.

2. Въз основа на посочените в параграф 1 съдебни решения председателят на Комисията за защита на конкуренцията и потребителите води регистър на обявените за недопустими клаузи в общи условия.

3. Регистърът по параграф 2 е публичен“.

Спорът в главното производство и преюдициалните въпроси

- 15 Biuro Partner е полско дружество с дейност в сектора на туристическите услуги.
- 16 С решение от 22 ноември 2011 г. председателят на Комисията за защита на конкуренцията и потребителите констатира, че Biuro Partner използва клаузи, считани за равностойни на клаузи, за които по дела срещу други търговци е постановено, че са недопустими, и които са вписани в националния регистър на недопустимите клаузи в общи условия. Според председателя на тази комисия използваните от Biuro Partner клаузи нарушават колективните интереси на потребителите и дават основание за налагане на имуществена санкция в размер на 27 127 PLN (полски злоти) (около 6 400 EUR).
- 17 НК Zakład Usługowo Handlowy „Partner“ sp. z o.o., на което е правоприменик Biuro Partner, оспорва констатацията, че използваните от това дружество клаузи са равностойни на клаузите от регистъра.
- 18 С решение от 19 ноември 2013 г. Sąd Okręgowy w Warszawie — Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Варшавски окръжен съд — съд за защита на конкуренцията и потребителите, Полша) отхвърля жалбата на Biuro Partner срещу посоченото решение на председателя на Комисията за защита на конкуренцията и потребителите, като също постановява, че сравняваните клаузи са равностойни.
- 19 Biuro Partner обжалва това решение пред Sąd Apelacyjny w Warszawie (Варшавски апелативен съд, Полша).
- 20 Този съд изпитва съмнения относно тълкуването на Директиви 93/13 и 2009/22. В това отношение той се позовава на решение от 26 април 2012 г., Invitel (C-472/10, EU:C:2012:242), в което Съдът по същество приема, че действието на съдебните решения, с които се констатира недопустимостта на обявени за неравноправни клаузи, може да се простира спрямо всички сключили договор със съответния търговец потребители, без те да са били страни в производството срещу търговеца. Съмненията на националния съд се отнасят в частност до въпроса дали този извод важи и по отношение на потребителите, които са сключили съдържащ същите клаузи договор с друг търговец, който не е бил страна по делото, по което е установена неравноправността на съответните клаузи.

- 21 При тези условия Sąd Apelacyjny w Warszawie (Варшавски апелативен съд) решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:
- „1) С оглед на член 6, параграф 1 и член 7 от Директива 93/13 във връзка с членове 1 и 2 от Директива 2009/22 може ли прилагането в договори с общи условия на разпоредби с еднакво съдържание като някои разпоредби, обявени за недопустими с влязло в сила съдебно решение и вписани в регистъра на недопустимите разпоредби в договорите с общи условия, да се приеме — по отношение на друг търговец, който не е участвал в производството, приключило с вписването на разпоредбата в регистъра на недопустимите разпоредби в договорите с общи условия — за неправомерно действие, което от гледна точка на националното право представлява практика в нарушение на колективните интереси на потребителите и е основание за налагане на имуществена санкция в национално административно производство?
 - 2) С оглед на член 267, трета алинея [ДФЕС] кой национален съд е юрисдикция, чиито решения не подлежат на обжалване съгласно националното право — второинстанционният съд, чиито решения по въззивни жалби подлежат на касационно обжалване като предвиденото в полския Граждански процесуален кодекс, или пък Sąd Najwyższy (Върховният съд), който е компетентен да се произнесе по касационната жалба?“.

По преюдициалните въпроси

По първия въпрос

- 22 С първия си въпрос запитващата юрисдикция иска по същество да установи дали член 6, параграф 1 и член 7 от Директива 93/13 във връзка с членове 1 и 2 от Директива 2009/22 трябва да се тълкуват в смисъл, че са пречка за това използването в общи условия на клаузи, чието съдържание би било равностойно на съдържанието на клаузи, обявени за недопустими с влязло в сила съдебно решение и вписани в национален регистър на такива клаузи, да се смята — по отношение на търговец, който не е бил страна по делото, приключило с вписването на тези клаузи в регистъра — за неправомерно поведение, наказуемо с имуществена санкция.
- 23 В началото следва да се отбележи, че както запитващата юрисдикция, така и Комисията в писменото си становище изразяват съмнения в съвместимостта на национален режим като приложимия в главното производство с Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“), и по-точно с член 47 от нея, доколкото според тях при този режим търговецът е лишен от възможността да изложи доводи в смисъл, че клаузите в общите му условия не са неравноправни, и така е лишен от правото да бъде изслушан.
- 24 В това отношение следва да се припомни, че съгласно постоянната съдебна практика основните права, гарантирани в правния ред на Съюза, трябва да се прилагат във всички случаи, уреджани от правото на Съюза, но не и извън тези случаи (решение от 26 февруари 2013 г., Åkerberg Fransson, C-617/10, EU:C:2013:105, т. 19).
- 25 В настоящия случай от преписката по делото пред Съда личи, че приложимият в главното производство национален режим транспонира Директиви 93/13 и 2009/22. В този смисъл имуществената санкция, наложена на Biuro Partner на основание на този режим, е мярка за изпълнение на тези директиви. Следователно трябва да се спазват основните права, гарантирани в правния ред на Съюза.

- 26 При положение че не съдържат разпоредба, която изрично да предвижда режим за ефективна съдебна защита на търговеца, Директиви 93/13 и 2009/22 трябва да бъдат тълкувани в светлината на член 47 от Хартата.
- 27 Оттук следва, че тълкуването на Директиви 93/13 и 2009/22 в светлината на член 47 от Хартата трябва да е съобразено с факта, че всяко лице, чиито гарантирани от правото на Съюза права може би са нарушени, има право на ефективни средства за съдебна защита. Това обаче се отнася не само за потребителите, които поддържат, че са увредени поради наличието на неравноправна клауза в техен договор с търговец, но и за търговците като Viuro Partner, които твърдят, че спорната договорна клауза не може да се окачестви като недопустима и да води до наказване с имуществена санкция само защото равностойна клауза е вписана в националния регистър на обявените за недопустими клаузи в общи условия и без самият търговец да е бил страна по делото, приключило с вписването на такава клауза в регистъра.
- 28 В допълнение следва да се напомни, че съгласно постоянната съдебна практика въведената с Директива 93/13 система на защита се основава на идеята, че потребителят е в положение на по-слаба страна спрямо търговеца от гледна точка както на преговорните си възможности, така и на степента си на информираност (решение от 29 октомври 2015 г., BBVA, C-8/14, EU:C:2015:731, т. 17 и цитираната съдебна практика).
- 29 С оглед на това положение на по-слаба страна член 6, параграф 1 от Директива 93/13 предвижда, че неравноправните клаузи не са обвързващи за потребителя. Това е императивна разпоредба, с която се цели замяна на формалното равновесие, което договърът установява между правата и задълженията на съдоговорителите, с действително равновесие, което може да възстанови равенството между тях (решение от 29 октомври 2015 г., BBVA, C-8/14, EU:C:2015:731, т. 18 и цитираната съдебна практика).
- 30 Освен това предвид естеството и значението на обществения интерес от защитата на потребителите, които са в положение на по-слаба страна, член 7, параграф 1 от посочената директива задължава държавите членки да предвидят подходящи и ефективни мерки за предотвратяване на употребата на неравноправни клаузи в договори, сключени между потребители и търговци (решение от 21 януари 2015 г., Unicaja Banco и CaixaBank, C-482/13, C-484/13, C-485/13 и C-487/13, EU:C:2015:21, т. 30 и цитираната съдебна практика).
- 31 Същата цел за преустановяване на незаконните практики е заложена и в разпоредбите на Директива 2009/22, която допълва правилата за защита на потребителите по Директива 93/13, що се отнася до въвеждането на подходящи процесуални мерки, свързани с исковете за преустановяване на нарушения.
- 32 Съдът следва да отговори на първия въпрос на запитващата юрисдикция именно в контекста на припомненото в предходните точки от настоящото решение.
- 33 В това отношение следва да се констатира, че видно от преписката по делото пред Съда, и в частност от становището на полското правителство, предвидените в полското право мерки, по-конкретно воденето на национален регистър на обявените за недопустими клаузи в общи условия, целят да осигурят възможно най-добро изпълнение на задълженията за защита на потребителите по Директиви 93/13 и 2009/22.
- 34 Запитващата юрисдикция посочва, че националният регистър има три цели, свързани с увеличаването на ефективността на забраната за използване на неравноправни договорни клаузи.

- 35 Най-напред, този регистър, който е публичен и съответно всеки потребител и всеки търговец може да прави справки в него, цели да отстрани лесната възможност за разпространяване и възпроизвеждане на обявени за недопустими клаузи от страна на други търговци, различни от тези, заради които тези клаузи са вписани в регистъра. По-нататък, регистърът допринася за прозрачността на въведената в полското право система за защита на потребителите и съответно за произтичащата от това правна сигурност. Накрая, регистърът укрепва доброто функциониране на националната съдебна система, като предотвратява мултиплицирането на съдебните дела във връзка с аналогични клаузи в общи условия, използвани от въпросните други търговци.
- 36 Първо, неоспоримо е, че създаването на подобен регистър е съвместимо с правото на Съюза. Всъщност от разпоредбите на Директива 93/13, и в частност от член 8 следва, че държавите членки могат да изготвят списъци на считаните за неравноправни договорни клаузи. Съгласно член 8а от тази директива в редакцията ѝ, изменена с Директива 2011/83 и приложима към договорите, сключени след 13 юни 2014 г., държавите членки са длъжни да информират Комисията за изготвянето на такива списъци. От посочените разпоредби следва, че тези изготвени от националните органи списъци или регистри по принцип отговарят на интереса от защита на потребителите в контекста на Директива 93/13.
- 37 Второ, от член 8 от Директива 93/13 следва, че не само създаването на регистър като изготвения от Комисията за защита на конкуренцията и потребителите, но и управлението на този регистър трябва да отговарят на изискванията, установени в тази директива, и по-общо в правото на Съюза.
- 38 В това отношение следва да се поясни, че посоченият регистър следва да се управлява прозрачно в интерес не само на потребителите, но и на търговците. Това изискване предполага в частност регистърът да е ясно структуриран, независимо от броя на съдържащите се в него клаузи.
- 39 Освен това съдържащите се в регистъра клаузи трябва да отговарят на критерия за актуалност, което означава регистърът грижливо да се обновява и в съответствие с принципа на правна сигурност незабавно да се заличават от него клаузите, за които е отпаднало основанийето за вписване.
- 40 Нещо повече, в приложение на принципа на ефективна съдебна защита търговецът, на когото се налага имуществена санкция за използването на клауза, обявена за равностойна на клауза от въпросния регистър, трябва в частност да разполага с възможност да обжалва тази санкция. Това право на обжалване трябва да се отнася както до преценката на соченото за неправомерно поведение, така и до размера на имуществената санкция, определена от компетентния национален орган, в случая Комисията за защита на конкуренцията и потребителите.
- 41 Що се отнася до тази преценка, от преписката по делото пред Съда следва, че съгласно полското право имуществената санкция се налага на търговеца въз основа на констатацията, че използваната от него спорна клауза е равностойна на обявена за недопустима клауза в общи условия, вписана във водения от тази комисия регистър. В това отношение полската система предвижда, че търговецът има право да оспори констатацията за равностойност пред специализиран съд, а именно Sąd Okręgowy w Warszawie — Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Варшавски окръжен съд — съд за защита на конкуренцията и потребителите). Този съд е специално овластен да упражнява контрол върху клаузите в общи договорни условия и съответно да гарантира единството на съдебната практика в областта на защитата на потребителите.

- 42 Според данните, с които разполага Съдът, извършваната от компетентния съд проверка не се свежда само до формално сравняване на обсъжданите клаузи с тези в регистъра. Напротив, проверката изглежда включва преценка на съдържанието на спорните клаузи, така че с оглед на всички релевантни обстоятелства по конкретния случай да се определи дали тези клаузи са съдържателно еднакви с вписаните в регистъра, в частност предвид последиците, които пораждат.
- 43 Като се имат предвид тези съображения, за които запитващата юрисдикция следва да прецени дали са правилни, не би могло да се поддържа, че национален режим като приложимия в главното производство не е съобразен с правото на търговеца на защита или с принципа на ефективна съдебна защита.
- 44 Що се отнася до размера на налаганата имуществена санкция, определян от Комисията за защита на конкуренцията и потребителите, следва да се припомни, че съгласно член 7, параграф 1 от Директива 93/13 държавите членки трябва да гарантират наличието на подходящи и ефективни мерки за предотвратяване на употребата на неравноправни клаузи в договори, сключени между потребители и търговци.
- 45 Макар че в това отношение следва да се констатира, че определянето на имуществена санкция за използването на смятана за неравноправна клауза несъмнено е мярка за предотвратяване на употребата ѝ, въпросната мярка все пак трябва да е съобразена с принципа на пропорционалност. В този смисъл държавите членки трябва да гарантират възможност на всеки търговец, който смята, че наложената му имуществена санкция не е съобразена с този общ принцип на правото на Съюза, да обжалва размера на тази санкция.
- 46 В случая в главното производство запитващата юрисдикция следва да провери дали разглежданата полска национална система дава право на търговеца, на когото Комисията за защита на конкуренцията и потребителите е наложила имуществена санкция, да обжалва размера на тази санкция, като изтъкне нарушение на принципа на пропорционалност.
- 47 По всички изложени съображения на първия въпрос следва да се отговори, че член 6, параграф 1 и член 7 от Директива 93/13, разглеждани във връзка с членове 1 и 2 от Директива 2009/22 и в светлината на член 47 от Хартата, трябва да се тълкуват в смисъл, че не са пречка за това използването в общи условия на клаузи, чието съдържание е равностойно на съдържанието на клаузи, обявени за недопустими с влязло в сила съдебно решение и вписани в национален регистър на обявените за недопустими клаузи в общи условия, да се смята — по отношение на търговец, който не е бил страна по делото, приключило с вписването на тези клаузи в регистъра — за неправомерно поведение, при условие че — което запитващата юрисдикция следва да провери — търговецът разполага с ефективно право да обжалва както решението, с което се констатира равностойността на сравняваните клаузи, от гледна точка на това дали с оглед на всички релевантни обстоятелства по конкретния случай тези клаузи са съдържателно еднакви, в частност предвид поражданите от тях последици в ущърб на потребителите, така и решението, с което евентуално се определя размерът на налаганата имуществена санкция.

По втория въпрос

- 48 Вторият въпрос е дали запитващата юрисдикция трябва да се квалифицира като „национална юрисдикция, чиито решения не подлежат на обжалване съгласно националното право“ по смисъла на член 267, трета алинея ДФЕС.

- 49 От акта за преюдициално запитване личи, че този въпрос е отправен, поради факта че на национално равнище е спорно дали касационното обжалване може да се окачестви като обжалване по смисъла на член 267, трета алинея ДФЕС.
- 50 В този контекст запитващата юрисдикция отбелязва, че всяко нарушение на правото на Съюза се разглежда като касационно основание по смисъла на член 398³, параграф 1 от Гражданския процесуален кодекс. Като се позовава на практиката на Съда, тази юрисдикция стига до извода, че не е сред юрисдикциите, посочени в член 267, трета алинея ДФЕС, доколкото решенията ѝ подлежат на обжалване съгласно националното право.
- 51 В това отношение следва да се припомни, че както отбелязват полското правителство и Комисията, по няколко дела относно национални способи за обжалване, сходни с приложимия в главното производство, Съдът е имал повод да тълкува понятието „национална юрисдикция, чиито решения не подлежат на обжалване съгласно националното право“.
- 52 В тези решения Съдът изтъква, че решенията на национална въззивна юрисдикция, които могат да се оспорят от страните пред върховен съд, не се смятат за постановени от „национална юрисдикция, чиито решения не подлежат на обжалване съгласно националното право“ по смисъла на член 267 ДФЕС. Обстоятелството, че разглеждането по същество на подобни жалби зависи от предварителното им обявяване за допустими от съответния върховен съд, не води до лишаване на страните от правни способи за защита (решение от 16 декември 2008 г., *Cartesio*, C-210/06, EU:C:2008:723, т. 76 и цитираната съдебна практика).
- 53 Освен това Съдът уточнява, че това важи с още по-голяма сила, когато става дума за процесуална система, която просто налага ограничения по-конкретно относно естеството на възможните основания за обжалване пред такава юрисдикция, които трябва да са изведени от нарушение на закона (решение от 16 декември 2008 г., *Cartesio*, C-210/06, EU:C:2008:723, т. 77).
- 54 Предвид тази съдебна практика относно някои национални системи за обжалване, сходни с приложимата в главното производство, на втория въпрос следва да се отговори, че член 267, трета алинея ДФЕС трябва да се тълкува в смисъл, че юрисдикция като запитващата юрисдикция, чиито решения по спорове като разглеждания в главното производство подлежат на касационно обжалване, не може да се квалифицира като „юрисдикция, чиито решения не подлежат на обжалване съгласно националното право“.

По съдебните разноски

- 55 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (пети състав) реши:

- 1) Член 6, параграф 1 и член 7 от Директива 93/13/ЕИО на Съвета от 5 април 1993 година относно неравноправните клаузи в потребителските договори, разглеждани във връзка с членове 1 и 2 от Директива 2009/22/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2009 година относно исковете за преустановяване на нарушения с цел защита на интересите на потребителите и в светлината на член 47 от Хартата на основните права на Европейския съюз, трябва да се тълкуват в смисъл, че не са пречка за това използването в общи условия на клаузи, чието съдържание е равностойно на съдържанието на клаузи, обявени за недопустими с влязло в сила

съдебно решение и вписани в национален регистър на обявените за недопустими клаузи в общи условия, да се смята — по отношение на търговец, който не е бил страна по делото, приключило с вписването на тези клаузи в регистъра — за неправомерно поведение, при условие че — което запитващата юрисдикция следва да провери — търговецът разполага с ефективно право да обжалва както решението, с което се констатира равностойността на сравняваните клаузи, от гледна точка на това дали с оглед на всички релевантни обстоятелства по конкретния случай тези клаузи са съдържателно еднакви, в частност предвид пораждащите от тях последици в ущърб на потребителите, така и решението, с което евентуално се определя размерът на налаганата имуществена санкция.

- 2) Член 267, трета алинея ДФЕС трябва да се тълкува в смисъл, че юрисдикция като запитващата юрисдикция, чиито решения по спорове като разглеждания в главното производство подлежат на касационно обжалване, не може да се квалифицира като „юрисдикция, чиито решения не подлежат на обжалване съгласно националното право“.

Подписи